

Een nieuwe Mis van H. Strategier

25-4-20

Ter gelegenheid van zijn huwelijk, waarvan de inzegening Dinsdag zal plaats vinden in de St. Walburgiskerk, heeft de organist-directeur dier kerk, de heer Herman Strategier, een Mis gecomponeerd, die den titel draagt „Pro Sponsae”.

De zangkoren van St. Walburgis en St. Martinus zullen onder leiding van den heer Douwe Draaisma de uitvoering verzorgen.

Over deze Mis-compositie het volgende:

Ze is geschreven voor vier- tot zesstemmig gemengd koor (sopraan, alt, 1ste en 2de tenor, 1ste en 2de bas). Als hoofdtoonsoort koos Herman Strategier de phrygische, populair gezegd; e kl. t. zonder kruisen of mollen

Overigens is deze mis vrijwel diatonisch gehouden, d.w.z., dat ook toevallige verhoogingen of verlagingen slechts zeer sporadisch voorkomen.

Verdere algemeene eigenschappen zijn bondigheid (een Credo werd niet gecomponeerd) en een tamelijk rijke polyphonie, ook op de plaatsen, die homophon klinken. De stemmen zijn juist zoo geschreven, dat zij ieder voor zich een zelfstandige stemvoering bezitten. Iedere stem heeft inderdaad iets te zingen. De alt- of de tenorpartij draait, bijvoorbeeld, niet om de tonica of den dominant en de sopraan is niet de eenige melodische partij.

Voorzoover een lezing van de partituur dit toelaat, kan gezegd worden, dat het werk uitstekend klinkt, zonder te vervallen in het traditioneele klankidoom. Wij treffen in deze Mis weliswaar geen revolutionaire klankkleuren en klankcombinaties aan, maar deze zouden in een compositie voor kerkelijk gebruik ook niet op haar plaats zijn. Toch biedt dit werkstuk in al zijn deelen ook den op eigentijdsche muziek gezichten toehoorder geen teleurstellingen. Het „geheim” hiervan, als wij het zoo noemen

mogen, schuilt in de toepassing van de phrygische toonsoort. Dit kan een contradictio in terminis schijnen. Evenwel biedt juist zoo'n oude toonaard veel meer harmonische mogelijkheden dan de zoo al niet uitgeputte, dan toch veel afgegraven toonsoorten van het dur-en moll-systeem. En van de rijke mogelijkheden van den phrygischen toonaard heeft de componist dankbaar en ruimschoots gebruik gemaakt.

Een beknopte analyse van de diverse deelen moge hier nog volgen. Het Kyrie heeft den drie-deeligen a-b-a vorm. De Kyrie's (a) zijn geschreven in een rustigen vrijen imitatie-stijl. Daartusschen heeft het voor oog en oor schijnbaar homophone Christe (g) een contrastwerking.

In het Gloria wordt al aanstonds een climax bereikt op Glorificamus te. De hier toegepaste accoorden blijken van veel betekenis, want naderhand komen deze accoorden in dezelfde volgorde nog eenige malen terug. (o.a. Sanctus en Agnus Dei). Na het beginthema van het Gloria, treffen wij bij Qui tollis een wijziging van het Christo-thema aan. Tekstherhalingen komen niet voor en al spoedig vinden wij op het Cum sancto Spiritu, het begin van het Gloria bijna onveranderd terug. Wat de toonsoort betreft, is het Gloria een vermenging van e-aeolisch en e-phrygisch.

Ook de Sanctus heeft den drie-deeligen a-b-a-vorm, zij het dat de herhaling van a (Hosanna) een bekorting van het eerste deel is.

In den Benedictus zingen de jongensstemmen grotendeels unisono. Thematisch staat dit deel behalve Hosanna (verwantschap met Kyrie) op zichzelf.

Het laatste deel, Agnus Dei, vormt een grooten climax. Het thema is ontleend aan het Sanctus-thema. Dit deel sluit op dona nobis pacem met den reeds vermelden rijken accoordengang van Glorificamus te uit het Gloria.